

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(4)
สารบัญตาราง	(13)
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	5
3. ขอบเขตการศึกษา.....	6
4. วิธีการศึกษา.....	6
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2. ข้อพิจารณาและหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากคู่สมรส.....	8
1. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับคู่สมรส.....	8
1.1 ความหมายของคู่สมรสและรูปแบบความสัมพันธ์ในลักษณะคู่สมรส.....	8
1.1.1 คู่สมรสตามกฎหมายหรือคู่สมรสตามแนวความคิดดั้งเดิม.....	9
1.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงที่ใช้ชีวิตร่วมกันโดยมิได้สมรส.....	10
1.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพศเดียวกัน.....	11
1.1.4 การพิจารณาสถานภาพการสมรสตามกฎหมายภาษี.....	12

1.2 สถานะและบทบาทระหว่างคู่สมรส	17
1.2.1 สถานะระหว่างคู่สมรส	17
1.2.2 บทบาทระหว่างคู่สมรส.....	20
1.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานะและบทบาทของคู่สมรส กับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากคู่สมรส	22
2. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับเงินได้.....	25
2.1 ความสำคัญของเงินได้ ความหมายของเงินได้ และ ประเภทของเงินได้	27
2.1.1 ความสำคัญของเงินได้: ในฐานะที่เป็นดัชนีวัด ความสามารถในการเสียภาษี	27
2.1.2 ความหมายของเงินได้	29
2.1.3 ประเภทของเงินได้.....	32
2.2 ทฤษฎีในการพิจารณาเงินได้ของคู่สมรส.....	37
2.2.1 ทฤษฎีอำนาจในการควบคุมเงินได้	37
2.2.2 ทฤษฎีประโยชน์ที่ได้รับจากเงินได้	46
3. หน่วยภาษีและหลักการคำนวณภาษีเงินได้ของคู่สมรส	52
3.1 หน่วยภาษี.....	54
3.1.1 หน่วยภาษีบุคคล.....	54
3.1.2 หน่วยภาษีคู่สมรส	55
3.1.3 หน่วยภาษีครอบครัว	57
3.2 หลักการคำนวณภาษีเงินได้ของคู่สมรส	61
3.2.1 หลักการรวมเงินได้.....	61
3.2.2 หลักการแยกเงินได้.....	63
3.2.3 หลักการเฉลี่ยเงินได้	69
4. การยื่นแบบแสดงรายการและเสียภาษีเงินได้ของคู่สมรส	76
4.1 การยื่นแบบแสดงรายการของคู่สมรส	76
4.2 หน้าที่และความรับผิดชอบในการเสียภาษีเงินได้ของคู่สมรส.....	78

3. การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากคู่สมรสตามกฎหมายต่างประเทศ.....	80
1. ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	81
1.1 การจัดเก็บภาษีเงินได้จากคู่สมรสซึ่งใช้บังคับในอดีตและสาเหตุ อันนำไปสู่การปฏิรูปการจัดเก็บภาษีเงินได้จากคู่สมรส	81
1.1.1 การจัดเก็บภาษีเงินได้จากคู่สมรสซึ่งใช้บังคับในอดีต ...	81
1.1.2 สาเหตุอันนำไปสู่การปฏิรูปการจัดเก็บภาษีเงินได้ จากคู่สมรส.....	82
1.2 การปฏิรูปการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากคู่สมรส	89
1.2.1 การปฏิเสธข้อเสนอมิให้ใช้หลักการรวมเงินได้	89
1.2.2 การนำหลักการเฉลี่ยเงินได้มาใช้บังคับ	91
1.3 การจัดเก็บภาษีเงินได้จากคู่สมรสซึ่งใช้บังคับในปัจจุบัน	97
2. ประเทศฝรั่งเศส	102
2.1 การจัดเก็บภาษีเงินได้จากคู่สมรสซึ่งใช้บังคับในอดีตและสาเหตุ อันนำไปสู่การปฏิรูปการจัดเก็บภาษีเงินได้จากคู่สมรส	102
2.2 การจัดเก็บภาษีเงินได้จากคู่สมรสซึ่งใช้บังคับในปัจจุบัน	103
3. ประเทศเยอรมนี.....	107
3.1 การจัดเก็บภาษีเงินได้จากคู่สมรสซึ่งใช้บังคับในอดีตและสาเหตุ อันนำไปสู่การปฏิรูปการจัดเก็บภาษีเงินได้จากคู่สมรส	107
3.1.1 การจัดเก็บภาษีเงินได้จากคู่สมรสซึ่งใช้บังคับในอดีต ...	107
3.1.2 สาเหตุอันนำไปสู่การปฏิรูปการจัดเก็บภาษีเงินได้ จากคู่สมรส.....	108
3.2 การปฏิรูปการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากคู่สมรส	108
3.2.1 การเปลี่ยนแปลงหน่วยภาษีและหลักการคำนวณ ภาษีเงินได้ของคู่สมรส	108
3.2.2 การปรับปรุงการหักค่าลดหย่อน	110
3.3 การจัดเก็บภาษีเงินได้จากคู่สมรสซึ่งใช้บังคับในปัจจุบัน	112

4. ประเทศอังกฤษ.....	113
4.1 การจัดเก็บภาษีเงินได้จากคู่สมรสซึ่งใช้บังคับในอดีตและสาเหตุ อันนำไปสู่การปฏิรูปการจัดเก็บภาษีเงินได้จากคู่สมรส	113
4.1.1 การจัดเก็บภาษีเงินได้จากคู่สมรสซึ่งใช้บังคับในอดีต ...	113
4.1.2 สาเหตุอันนำไปสู่การปฏิรูปการจัดเก็บภาษีเงินได้ จากคู่สมรส.....	120
4.2 การปฏิรูปการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากคู่สมรส	124
4.2.1 การเปลี่ยนแปลงหน่วยภาษีและหลักการคำนวณ ภาษีเงินได้ของคู่สมรส.....	125
4.2.2 การปรับปรุงการหักค่าลดหย่อน	127
4.3 การจัดเก็บภาษีเงินได้จากคู่สมรสซึ่งใช้บังคับในปัจจุบัน	129
4. การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากคู่สมรสตามกฎหมายไทย.....	130
1. ความเป็นมาและวิวัฒนาการของการจัดเก็บภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาจากคู่สมรส	130
1.1 การรวมเงินได้ของคู่สมรส.....	131
1.2 การรวมเงินได้ของคู่สมรสและบุตร	132
1.2.1 กรณีเงินส่วนแบ่งกำไรจากห้างหุ้นส่วนซึ่งมิใช่นิติบุคคล	132
1.2.2 กรณีเงินปันผลและเงินส่วนแบ่งของกำไรจากบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามมาตรา 40 (4) (ข)	134
1.3 การให้สิทธิยกเว้นรายการและเสียภาษีต่างหากจากสามี...	135
2. การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากคู่สมรสซึ่งใช้บังคับในปัจจุบัน	135
2.1 หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรวมเงินได้ของคู่สมรส	136
2.1.1 เงื่อนไขที่ทำให้คู่สมรสต้องคำนวณภาษี ตามหลักการรวมเงินได้	136
2.1.2 หน้าที่และความรับผิดชอบของคู่สมรสในกรณีที่ต้อง คำนวณภาษีตามหลักการรวมเงินได้.....	142
2.2 หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรวมเงินได้ของบุตร.....	144

3. ปัญหาและความไม่เหมาะสมของหน่วยภาษีและหลักการคำนวณ	
ภาษีเงินได้ของคู่สมรสตามประมวลรัษฎากร	145
3.1 ปัญหาความไม่เหมาะสมในการใช้หลักการรวมเงินของคู่สมรส	
กับสภาพสังคมในปัจจุบัน	145
3.1.1 ความไม่สอดคล้องกับสถานะระหว่างคู่สมรส	
ตามสภาพสังคมในปัจจุบัน.....	145
3.1.2 ความไม่สอดคล้องกับบทบาทระหว่างคู่สมรส	
ตามสภาพสังคมในปัจจุบัน.....	150
3.2 ปัญหาความไม่สอดคล้องกับหลักความสามารถในการเสียภาษี .	155
3.3 ปัญหาผลกระทบต่อการตัดสินใจของบุคคลในด้านการสมรส.....	160
3.4 ปัญหาความไม่เหมาะสมของการให้สิทธิภริยาแยกยื่นรายการ	
และเสียภาษีต่างหากจากสามี	162
3.4.1 ปัญหาด้านการเสียภาษี.....	162
3.4.2 ปัญหาด้านความไม่เป็นธรรมและความไม่เสมอภาค ...	163
4. ปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของหน่วยภาษีและหลักการคำนวณ	
ภาษีเงินได้ของคู่สมรสตามประมวลรัษฎากร	165
4.1 บทบัญญัติรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาความชอบ	
ด้วยรัฐธรรมนูญของหน่วยภาษีและหลักการคำนวณภาษีเงินได้	
ของคู่สมรส.....	166
4.1.1 บทบัญญัติรัฐธรรมนูญว่าด้วยหลักความเสมอภาค	
และหลักความสามารถในการเสียภาษี	166
4.1.2 บทบัญญัติรัฐธรรมนูญว่าด้วยการให้ความคุ้มครอง	
สิทธิของบุคคลในครอบครัว	173
4.1.3 บทบัญญัติรัฐธรรมนูญว่าด้วยเงื่อนไขการจำกัดสิทธิ	
และเสรีภาพของบุคคล	176
4.2 คำวินิจฉัยเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของหน่วยภาษีและ	
หลักการคำนวณภาษีเงินได้ของคู่สมรส	178
4.2.1 คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไทย.....	179

4.2.2 คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและศาลสูงสุด ของต่างประเทศ.....	181
4.2.3 วิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ เชิงเปรียบเทียบ.....	185
4.3 วิเคราะห์ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของหน่วยภาษีและหลักการ คำนวณภาษีเงินได้ของคู่สมรสตามประมวลรัษฎากร.....	187
4.3.1 ปัญหาความชอบด้วยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญว่าด้วย หลักความเสมอภาค.....	188
4.3.2 ปัญหาความชอบด้วยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญว่าด้วย การคุ้มครองสิทธิของบุคคลในครอบครัว.....	198
4.3.3 ปัญหาความชอบด้วยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญว่าด้วย เงื่อนไขการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล.....	200
5. วิเคราะห์หน่วยภาษีและหลักการคำนวณภาษีเงินได้ของคู่สมรสที่ เหมาะสมสำหรับการจัดเก็บภาษีเงินได้จากคู่สมรส	204
5.1 พิจารณาด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ใน การจัดเก็บภาษี	204
5.1.1 วัตถุประสงค์ในการสร้างรายได้ให้รัฐอย่างเหมาะสม และเป็นธรรม.....	206
5.1.1.1 พิจารณาด้านแนวความคิดเกี่ยวกับเงินได้..	206
5.1.1.2 พิจารณาด้านผลกระทบต่อรายได้ของรัฐ ...	209
5.1.2 วัตถุประสงค์ในการกระจายรายได้ที่เหมาะสม และเป็นธรรม.....	211
5.2 พิจารณาด้านความสอดคล้องกับลักษณะของระบบภาษีที่ดี	213
5.2.1 ความเป็นธรรมของระบบภาษี.....	214
5.2.2 ความเป็นกลางของระบบภาษี	220
5.2.3 ความสะดวกและง่ายในการบริหารจัดการเก็บภาษี	224

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	231
1. บทสรุป.....	231
2. ข้อเสนอแนะ	237
บรรณานุกรม	243
ประวัติการศึกษา.....	258